Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
MACIEJA SZPUNARA
od 15. siječnja 2020.[1]

Predmet C-753/18

Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå u.p.a. (Stim),
Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (SAMI)
protiv
Fleetmanager Sweden AB,
Nordisk Biluthyrning AB

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Högsta domstolen (Vrhovni sud, Švedska))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Intelektualno vlasništvo – Autorsko pravo i srodna prava – Direktiva 2001/29/EZ – Članak 3. stavak 1. – Direktiva 2006/115/EZ – Članak 8. stavak 2. – Pojam ‚priopćavanje javnosti' – Društvo za iznajmljivanje automobila od kojih svaki ima radijski prijamnik kao standardnu opremu"

Uvod

1. Malo je pitanja u pravu Unije dovelo do toliko odluka Suda u tako malo vremena kao pitanje tumačenja pojma „pravo priopćavanja javnosti u autorskom pravu"[2]. Ta se opsežna, ali i nužno fragmentirana sudska praksa može okvalificirati kao „labirint", a sam Sud kao „Tezej"[3].

2. Iako ovaj predmet ne dovodi do potpune sistematizacije te sudske prakse[4], on daje Sudu priliku da postavi nekoliko općih načela na temelju kojih se može preciznije razgraničiti ono što spada u pravo priopćavanja javnosti od onoga što nije njime obuhvaćeno. Konkretnije, ovaj se predmet osobito tiče ključnog elementa priopćavanja javnosti, to jest radnje priopćavanja.

1 Izvorni jezik: francuski

2 Više od dvadeset presuda i rješenja odnosi se na taj problem nakon presude od 2. lipnja 2005., Mediakabel (C-89/04, EU:C:2005:348).

3 Clark, B., Dickenson, J., „Theseus and the labyrinth? An overview of ‚communication to the public' under EU copyright law: after Reha Training and GS Media where are we now and where do we go from there?", *European Intellectual Property Review*, br. 5/2017, str. 265. Nažalost, autori ne objašnjavaju tko je ovdje Minotaur.

4 To bi se, osim toga, moglo pokazati nemogućim prema doktrini (vidjeti: Treppoz, E., „De l'art jurisprudentiel au rang de feuilleton ou l'impossible systématisation du droit de communication au public", *Revue trimestrielle de droit européen*, br. 4/2017, str. 864.).

Pravni okvir

3. Člankom 3. stavkom 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu [5] određeno je:

„Države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu."

4. Na temelju članka 8. stavka 2. Direktive 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva (kodificirana verzija) [6]:

„Države članice moraju predvidjeti pravo kojim će se osigurati plaćanje jedinstvene primjerene naknade od strane korisnika, ako se fonogram, izdan u komercijalne svrhe ili umnoženi primjerak takva fonograma koristi za bežično radiodifuzijsko emitiranje ili za bilo kakvo priopćavanje javnosti, te raspodjelu takve naknade između odnosnih umjetnika izvođača i proizvođača fonograma. Države članice mogu, u slučaju nepostojanja sporazuma između umjetnika izvođača i proizvođača fonograma, utvrditi uvjete u vezi s raspodjelom takve naknade."

5. Članak 3. stavak 1. Direktive 2001/29 i članak 8. stavak 2. Direktive 2006/115 preneseni su u švedsko pravo u članku 2. trećem stavku točki 1. i članku 47. upphovrättslagena (1960:279) (Zakon br. 279 o autorskom pravu iz 1960.).

Činjenično stanje, postupak i prethodna pitanja

6. Föreningen Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå (Stim) u.p.a. (švedska udruga za zaštitu prava skladatelja i njihovih izdavača, u daljnjem tekstu: udruga Stim) i Svenska artisters och musikers intresseorganisation ek. för. (švedska udruga za zaštitu srodnih prava umjetnika izvođača, u daljnjem tekstu: udruga SAMI) švedske su udruge za kolektivnu zaštitu autorskog i srodnih prava.

7. Fleetmanager Sweden AB (u daljnjem tekstu: društvo Fleetmanager) i Nordisk Biluthyrning AB (u daljnjem tekstu: društvo NB) društva su za iznajmljivanje vozila sa sjedištem u Švedskoj. Ona nude, izravno ili posredno, vozila opremljena radijskim prijamnicima za najam za razdoblja koja ne prelaze 29 dana, a što se smatra kratkoročnim najmom.

8. U prvom od dvaju sporova u okviru kojih su upućena prethodna pitanja u ovom predmetu udruga Stim podnijela je tužbu protiv društva Fleetmanager da joj plati iznos od 369 450 švedskih kruna (SEK) (oko 34 500 eura), uvećan za kamate, zbog njegova doprinosa činjenici da su treće osobe bez ovlaštenja udruge Stim stavile glazbena djela na raspolaganje javnosti, u smislu autorskog prava, nudeći javnosti vozila opremljena radijskim prijamnicima u kratkoročni najam.

9. Tingsrätt (Prvostupanjski sud, Švedska) utvrdio je da je iznajmljivanje vozila opremljenih radijskim prijamnicima priopćavanje javnosti u smislu Zakona iz 1960. i da je naknada u načelu osnovana. Međutim, on je također zaključio da društvo Fleetmanager nije sudjelovalo u tim povredama, tako da je tužba udruge Stim odbijena. Ta je presuda potvrđena u žalbenom postupku. Udruga Stim protiv te odluke žalila se Högsta domstolenu (Vrhovni sud, Švedska).

5 SL 2001., L 167, str. 10. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.)

6 SL 2006., L 376, str. 28. (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 218.)

10. U drugom sporu društvo NB podnijelo je tužbu Patent- och marknadsdomstolenu (Prvostupanjski sud za patente i tržišno natjecanje, Švedska) zahtijevajući da se utvrdi da ono nije obvezno plaćati naknadu udruzi SAMI za korištenje zvučnim snimkama u razdoblju od 1. siječnja 2015. do 31. prosinca 2016. jer su vozila koja se iznajmljuju fizičkim osobama i poduzetnicima opremljena radijskim prijamnikom i CD čitačem.

11. Patent- och marknadsdomstolen (Prvostupanjski sud za patente i tržišno natjecanje) utvrdio je da Zakon iz 1960. valja tumačiti u skladu s Direktivom 2001/29 i da, u skladu sa sudskom praksom Suda, relevantno korištenje iz članka 8. stavka 2. Direktive 2006/115 odgovara „priopćavanju javnosti" u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29. On je također utvrdio da je, stavljajući radijske prijamnike na raspolaganje u iznajmljenim vozilima, društvo NB omogućilo njihovim unajmljivačima slušanje zvučnih snimki i da je stoga postojalo „priopćavanje". Osim toga, taj je sud smatrao da su drugi kriteriji za „priopćavanje javnosti" također ispunjeni. Oslanjajući se na dokaze koje je podnijela udruga SAMI, sud je utvrdio da je jedanaest vozila koja pripadaju tužitelju dano u najam prosječno 528 puta godišnje. Patent- och marknadsdomstolen (Sud za patente i tržišno natjecanje) zaključio je da je društvo NB obvezno udruzi SAMI platiti naknadu te je odbio njegovu tužbu. Tu je pak odluku po žalbi ukinuo Patent- och marknadsöverdomstolen (Žalbeni sud za patente i tržišno natjecanje, Švedska). Udruga SAMI protiv presude ovog potonjeg žalila se Högsta domstolenu (Vrhovni sud).

12. U tim je okolnostima Högsta domstolen (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Znači li iznajmljivanje vozila, standardno opremljenih radijskim prijamnicima, da je iznajmljivač navedenih vozila korisnik koji izvršava radnju ‚priopćavanja javnosti' u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 i članka 8. stavka 2. Direktive 2006/115?

2. Koji je značaj, ako uopće postoji, opsega djelatnosti iznajmljivanja vozila i trajanja najma?"

13. Sud je zahtjev za prethodnu odluku zaprimio 30. studenoga 2018. Stranke glavnog postupka i Europska komisija podnijeli su pisana očitovanja. Iste su stranke sudjelovale na raspravi održanoj 6. studenoga 2019.

Analiza

Prvo prethodno pitanje

14. Svojim prvim prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita je li iznajmljivanje vozila opremljenih radijskim prijamnicima priopćavanje javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 i članka 8. stavka 2. Direktive 2006/115.

15. Uvodno valja podsjetiti na to da na temelju sudske prakse Suda izraz „priopćavanje javnosti", korišten u objema gore navedenim odredbama, treba tumačiti na način da ima isto značenje[7]. Stoga će odgovor koji će Sud dati u ovom predmetu imati isti doseg u okviru obiju gore spomenutih direktiva, unatoč mogućim terminološkim razlikama u njihovim različitim jezičnim verzijama, među ostalim, u švedskoj.

16. Članak 3. stavak 1. Direktive 2001/29 dodjeljuje autorima preventivno pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti. Autori su tako u mogućnosti, među ostalim, ostvarivati prihode iz iskorištavanja svojih djela u obliku priopćavanja javnosti.

7 Presuda od 31. svibnja 2016., Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379, t. 33.)

17. Članak 8. stavak 2. Direktive 2006/115 ne dodjeljuje slično isključivo pravo. Nasuprot tomu, ta odredba jamči umjetnicima izvođačima i proizvođačima fonograma pravičnu naknadu u slučaju da se fonogram priopćava javnosti.

18. Ni u Direktivi 2001/29 ni u Direktivi 2006/115 nije dana pravna definicija pojma „priopćavanje javnosti”. Određena pojašnjenja glede smisla koji treba pridati tom pojmu proizlaze iz uvodne izjave 23. Direktive 2001/29. Prema toj uvodnoj izjavi, navedeni pojam obuhvaća svako priopćavanje javnosti koja nije prisutna na mjestu na kojem se priopćavanje obavlja. Pravo priopćavanja javnosti trebalo bi obuhvaćati svaki takav prijenos ili reemitiranje djela putem žice ili bežičnim putem, uključujući radiodifuzijsko emitiranje. U uvodnoj izjavi 27. te direktive dodaje se da puka opskrba materijalnim uređajem za priopćavanje nije sama po sebi priopćavanje javnosti.

19. Valja još podsjetiti na to da s tehnološkog stajališta priopćavanje javnosti može poprimiti dva glavna oblika: priopćavanje u užem smislu i stavljanje javnosti na raspolaganje. U prvom slučaju korisnik koji je započeo priopćavanje jest taj koji odlučuje o tehničkom načinu i o trenutku u kojem se priopćavanje obavlja, pri čemu mogući adresati mogu pristupiti ili ne pristupiti tom priopćavanju. U drugom se slučaju djelo trajno stavlja adresatima na raspolaganje, pri čemu mu oni mogu pristupiti na mjestu i u trenutku koji oni odaberu. Drugi slučaj tiče se osobito usluga na zahtjev i interneta. U ovom predmetu, koji se tiče radiodifuzijskih emitiranja djela, radi se o prvom slučaju, to jest priopćavanju u užem smislu.

20. Više je predmeta dalo Sudu priliku da odredi glavne crte pojma „priopćavanje javnosti”.

21. On je, među ostalim, zaključio da priopćavanje javnosti mora kumulativno sadržavati dva elementa, točnije radnju priopćavanja predmeta zaštite i javnost kojoj je to priopćavanje upućeno [8].

22. Odgovor na prvo prethodno pitanje u ovom predmetu zahtijeva analizu jesu li ta dva elementa prisutna u slučaju iznajmljivanja vozila opremljenih radijskim prijamnicima.

23. Samo po sebi podrazumijeva se, a što stranke inače nisu osporile, da društva za iznajmljivanje vozila ne poduzimaju radnje prijenosa radijskog emitiranja jer taj prijenos obavljaju organizacije za radiodifuziju. To, međutim, ne isključuje *a priori* da se djelatnost navedenih društava može, s obzirom na sudsku praksu Suda, okvalificirati na način da je obuhvaćena isključivim pravom priopćavanja javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 i članka 8. stavka 2. Direktive 2006/115.

24. Naime, glede radnje priopćavanja Sud je utvrdio da ona postoji u mnogim okolnostima koje prelaze okvir pukog izravnog prijenosa djela, primjerice putem radiodifuzije.

25. Tako je Sud zaključio da priopćavanje javnosti predstavlja činjenica da hotelska ustanova daje svojim klijentima pristup predmetima zaštite stavljanjem televizijskih prijamnika u sobe i distribuirajući putem tih prijamnika televizijski signal koji hvata središnja antena [9]. U tom je pogledu Sud napravio razliku između puke opskrbe materijalnim uređajem, koja nije priopćavanje javnosti, i činjenice distribuiranja signala putem tog uređaja, koja spada pod taj pojam [10].

8 Vidjeti noviju presudu od 7. kolovoza 2018., Renckhoff (C-161/17, EU:C:2018:634, t. 19. i navedena sudska praksa).

9 Presuda od 7. prosinca 2006., SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, t. 1. izreke)

10 Presuda od 7. prosinca 2006., SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, t. 46.)

26. Isto vrijedi kada hotelska ustanova u sobama ne opskrbljuje televizijskim prijamnicima, nego opremom koja omogućava slušanje CD diskova kao i samim diskovima [11]. Naime, stavljanjem svojim klijentima na raspolaganje kako tehničke opreme koja omogućuje pristup predmetima zaštite tako i samih tih predmeta u obliku fonograma na CD diskovima takva ustanova priopćava navedene predmete zaštite javnosti [12].

27. Priopćavanje javnosti jest također činjenica da voditelj ustanove dostupne javnosti namjerno omogućuje navedenoj javnosti da pristupi radiodifuziranim predmetima zaštite uz pomoć televizijskih prijamnika postavljenih u navedenoj ustanovi [13].

28. Priopćavanje javnosti može se također sastojati od snimanja emisija koje se prenose radiodifuzijom i stavljanja njihovih kopija na raspolaganje javnosti s pomoću internetske usluge daljinskog snimanja u oblaku (*cloud computing*) [14].

29. Također na području interneta treba okvalificirati radnjom priopćavanja ne samo objavu djela na internetskoj stranici [15] nego i činjenicu stavljanja poveznica koje je moguće kliknuti, a koje vode do zaštićenih djela sadržanih na drugoj internetskoj stranici [16]. Štoviše, radi te kvalifikacije nije nužno da se te poveznice nalaze na internetskoj stranici: one također mogu biti prethodno snimljene u softveru multimedijskog preglednika, to jest tehničke opreme. Radnja priopćavanja tada se sastoji od opskrbe tim multimedijskim preglednicima [17]. Međutim, slično kao i u predmetu SGAE [18], priopćavanje ne započinje tek putem puke opskrbe tehničkom opremom, nego činjenicom da su na njoj prethodno instalirane poveznice koje vode prema djelima stavljenima na raspolaganje (bez ovlaštenja nositeljâ autorskih prava) na internetu [19].

30. Naposljetku, radnju priopćavanja čini pružanje internetske platforme za razmjenu datoteka i upravljanje njome u okviru mreže ravnopravnih članova (*peer-to-peer*) [20].

31. U okviru svoje ocjene postoji li radnja priopćavanja javnosti Sud je naglasio nezaobilaznu ulogu korisnika koji potpuno svjestan okolnosti djeluje kako bi javnosti omogućio pristup predmetima zaštite [21].

32. No takvo se korisnikovo djelovanje ne može ograničiti na tehničku opremu koja omogućava uživanje predmeta zaštite, poput radijskih ili televizijskih prijamnika, CD čitača ili pak multimedijskih preglednika. Takvo ograničeno djelovanje mora se, naime, izjednačiti s pukom opskrbom tehničkom opremom koja nije priopćavanje javnosti, u skladu s pravilom za tumačenje sadržanim u uvodnoj izjavi 27. Direktive 2001/29.

33. Da bi bilo priopćavanje javnosti, korisnikovo se djelovanje mora nužno odnositi na same predmete zaštite, to jest na sadržaj priopćavanja.

11 Presuda od 15. ožujka 2012., Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141, t. 3. izreke)

12 Presuda od 15. ožujka 2012., Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141, t. 62.)

13 Vidjeti, među ostalim, presude od 4. listopada 2011., Football Association Premier League i dr. (C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, t. 7. izreke) kao i od 31. svibnja 2016., Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379, zadnja rečenica izreke).

14 Presuda od 29. studenoga 2017., VCAST (C-265/16, EU:C:2017:913, t. 46. do 49.)

15 Presuda od 7. kolovoza 2018., Renckhoff (C-161/17, EU:C:2018:634, t. 21.)

16 Presuda od 13. veljače 2014., Svensson i dr. (C-466/12, EU:C:2014:76, t. 20.). Razlog zašto u toj presudi Sud nije kao priopćavanje javnosti okvalificirao stavljanje poveznica koje vode do sadržaja slobodno dostupnih na internetu jest nepostojanje nove javnosti kojoj bi takvo priopćavanje bilo upućeno (vidjeti točku 27. presude).

17 Presuda od 26. travnja 2017., Stichting Brein (C-527/15, EU:C:2017:300, t. 42.)

18 Presuda od 7. prosinca 2006. (C-306/05, EU:C:2006:764)

19 Vidjeti presudu od 26. travnja 2017., Stichting Brein (C-527/15, EU:C:2017:300, t. 39. do 41.).

20 Presuda od 14. lipnja 2017., Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456, t. 39.)

21 Vidjeti noviju presudu od 26. travnja 2017., Stichting Brein (C-527/15, EU:C:2017:300, t. 31.).

34. Ta intervencija u sadržaj priopćavanja može poprimiti različite oblike. Može se raditi o prijenosu signala prema televizijskim prijamnicima postavljenima u hotelskoj sobi, opskrbi CD diskovima uz CD čitače, prikazivanju televizijskih emisija u javnim prostorima, korištenju internetskim poveznicama koje vode do predmeta zaštite ili prethodnom stavljanju takvih poveznica na medijski preglednik, snimanju radiodifuziranih emisija ili pak indeksiranju metapodataka o djelima u okviru mreže *peer-to-peer*.

35. Nijedan od tih različitih oblika djelovanja nije potreban (sam po sebi) da bi se moglo utvrditi postojanje radnje priopćavanja. Svi oni imaju utoliko zajedničku točku, to jest izravnu vezu između korisnikova djelovanja i predmeta zaštite koji su tako priopćeni. Ta je zajednička točka središnji element bez kojeg ne može biti govora o radnji priopćavanja.

36. Stoga se ne slažem s argumentacijom tužitelja u glavnom postupku prema kojoj Sud nije utvrdio opći zahtjev u tom smislu kako bi se utvrdilo postojanje radnje priopćavanja javnosti. Naime, razlog zašto Sud nije taj zahtjev izričito utvrdio kao opće načelo jest činjenica da je on svojstven samom pojmu priopćavanja javnosti jer se sadržaj tog priopćavanja nužno mora sastojati od predmeta zaštite. Ipak, taj zahtjev intervencije u sadržaj priopćavanja, čak i ako nije izričito istaknut, implicitno je prisutan u svim odlukama Suda u kojima je on utvrdio postojanje radnje priopćavanja.

37. To je osobito vidljivo u odlukama u kojima je Sud morao napraviti razliku između radnje priopćavanja javnosti i puke opskrbe tehničkom opremom. Sud je u njima naglasio odlučujući element za postojanje radnje priopćavanja, to jest izravnu intervenciju u sadržaj priopćavanja, pri čemu je taj element zaseban od opskrbe opremom. Tako radnju priopćavanja ne čini okolnost da su televizijski prijamnici postavljeni u hotelskim sobama, nego distribucija signala [22]. Na sličan način opskrba CD čitačima ne bi činila takvu radnju bez istodobne opskrbe CD diskovima jer je postojanje obaju tih elemenata nužno za uživanje predmeta zaštite [23]. Slično tome, zbog nepostojanja prethodno instaliranih poveznica koje na internetu omogućuju pristup predmetima zaštite, sama opskrba multimedijskim preglednicima ne bi navela Sud na zaključak da postoji radnja priopćavanja [24].

38. No, smatram da je dovoljno očito da poduzeća za iznajmljivanje vozila ne izvršavaju nikakvu intervenciju koja se izravno tiče djela ili fonograma koji su radiodifuzirani i koje njihovi klijenti možda mogu slušati pomoću radijskih prijamnika kojima su iznajmljena vozila opremljena. Ta društva samo opskrbljuju svoje klijente vozilima koja su njihovi proizvođači opremili radijskim prijamnicima. Klijenti navedenih društava su ti koji donose odluku hoće li slušati radiodifuzijska emitiranja.

39. Radijski prijamnici ugrađeni u vozila osmišljeni su na način da bez ikakve dodatne intervencije mogu uhvatiti zemaljsku radiodifuziju koja je dostupna u području u kojem se nalaze. Samo priopćavanje javnosti koje uslijedi jest, dakle, priopćavanje koje obavljaju organizacije za radiodifuziju. S druge strane, ovdje nema nikakva naknadnog priopćavanja javnosti, osobito na strani društva za iznajmljivanje vozila. No, odobrivši radiodifuziju predmeta zaštite glede kojih su nositelji autorskih ili srodnih prava, klijenti udruga Stim i SAMI nužno su morali uzeti u obzir sve korisnike koji su opremljeni radijskim prijamnicima i nalaze se u području pokrivenosti prijenosom, uključujući radijske prijamnike ugrađene u vozila, bez obzira na način na koji se ta vozila koriste.

40. Uloga društava za iznajmljivanje vozila ograničena je, dakle, na puku opskrbu materijalnim uređajem za priopćavanje javnosti, a što na temelju uvodne izjave 27. Direktive 2001/29 nije takvo priopćavanje [25]. Pretpostavka koju udruge Stim i SAMI iznose u svojim pisanim očitovanjima i prema kojoj se ta uvodna izjava odnosi samo na specijalizirane subjekte u proizvodnji ili prodaji opreme za

22 Presuda od 7. prosinca 2006., SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, t. 46.)

23 Presuda od 15. ožujka 2012., Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141, t. 62. i 67.)

24 Presuda od 26. travnja 2017., Stichting Brein (C-527/15, EU:C:2017:300, t 39. do 41.)

25 Komisija osporava taj zaključak primjećujući da je cilj djelatnosti društava za iznajmljivanje vozila opskrba vozilima, a ne radijskim prijamnicima koji su ugrađeni u njih. Međutim, čini mi se mogućim prihvatiti da postoji opskrba radijskim prijamnicima akcesorna uz opskrbu vozilima. Bilo kako bilo, a pri čemu se ovdje pridružujem Komisijinu stajalištu, ovdje nikako nije riječ o radnji priopćavanja.

priopćavanje na daljinu počiva na pogrešnom tumačenju sudske prakse Suda, a osobito presude SGAE [26]. Naime, razlog zašto je Sud u više navrata utvrdio da postoji radnja priopćavanje nije svojstvo dotičnog korisnika, nego dodatna intervencija navedenog korisnika koja nadilazi puku opskrbu opremom, poput prijenosa signala. U predmetu povodom kojeg je donesena presuda Stichting Brein [27] dotični je korisnik bio „subjekt specijaliziran u opskrbi multimedijskim preglednicima". Sud je ipak utvrdio da postoji radnja priopćavanja zbog sadržaja softvera tih preglednika.

41. Ne može se prihvatiti ni argument udruga Stim i SAMI da odgovornost društava za iznajmljivanje vozila mora proizlaziti iz činjenice da ona stavljaju svojim klijentima na raspolaganje prostore, koje udruge Stim i SAMI kvalificiraju kao „javne", to jest kabine iznajmljenih vozila u kojima je moguće uživati predmete zaštite zahvaljujući radijskim prijamnicima kojima su ta vozila opremljena. Isto kao i opskrba samim radijskim prijamnicima, „opskrba" prostorom u kojem je moguće koristiti se tim radijskim prijamnicima nije radnja priopćavanja jer ne postoji korisnikova intervencija u vezi sa sadržajem tog priopćavanja, to jest predmetima zaštite.

42. S druge strane, slažem se sa stajalištem udruga Stim i SAMI prema kojem nije relevantno to što su radijske prijamnike u vozila ugradili proizvođači navedenih vozila. Međutim, slijedom iste logike nije relevantno ni to je li društva za iznajmljivanje vozila ne žele, kao što to navode udruge Stim i SAMI, ili ne mogu, kao što to tvrde navedena društva, rastaviti ili učiniti neupotrebljivima te radijske prijamnike. Te se okolnosti ne tiču, naime, radnji priopćavanja predmeta zaštite javnosti, nego puke opskrbe tehničkom opremom i ostaju, kao takve, izvan područja primjene autorskog prava.

43. Naposljetku, činjenica da mogućnost slušanja predmeta zaštite u iznajmljenim vozilima zahvaljujući radijskim prijamnicima koji su u njih ugrađeni doprinosi privlačnosti i time profitabilnosti djelatnosti društava za iznajmljivanje navedenih vozila također ne utječe na pitanje postoji li radnja priopćavanja javnosti ni na moguću odgovornost navedenih društava na temelju autorskog prava.

44. Opskrba bilo kakvom tehničkom opremom za priopćavanje na daljinu ili za pristup istome uobičajeno se odvija u okviru djelatnosti koja se obavlja radi ostvarivanja dobiti. Profitabilnost te djelatnosti počiva velikim dijelom na činjenici da se navedena oprema koristi za priopćavanje predmeta zaštićenih autorskim i srodnim pravima ili za pristup istome – to je glavni cilj kupnje takve opreme. Međutim, opskrbljivači takvom opremom ne duguju nikakvu naknadu nositeljima navedenih prava [28]. Upravo su radi otklanjanja logike koja bi zahtijevala takvu naknadu potpisnici Ugovora o autorskom pravu Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (WIPO) [29] u zajedničkoj izjavi u vezi s člankom 8. tog ugovora te, poput njih, zakonodavac Unije u uvodnoj izjavi 27. Direktive 2001/29 naveli da se puka opskrba tehničkom opremom ne smije okvalificirati kao priopćavanje javnosti. Bez utjecaja je to što je ta opskrba obavljena u obliku prodaje, dugoročnog najma, kratkoročnog najma ili na bilo koji drugi način.

45. Tako u slučaju iznajmljivanja vozila opremljenih radijskim prijamnicima, prema mojem mišljenju, nema radnje priopćavanja u smislu gore navedene sudske prakse Suda. Bilo bi, dakle, bespredmetno ispitati postoji li drugi element priopćavanja javnosti, to jest javnost.

46. Stoga predlažem da se na prvo prethodno pitanje odgovori da članak 3. stavak 1. Direktive 2001/29 i članak 8. stavak 2. Direktive 2006/115 treba tumačiti na način da iznajmljivanje vozila opremljenih radijskim prijamnicima nije priopćavanje javnosti u smislu tih odredaba.

26 Presuda od 7. prosinca 2006. (C-306/05, EU:C:2006:764)

27 Presuda od 26. travnja 2017. (C-527/15, EU:C:2017:300)

28 Uz iznimku, ovisno o okolnostima, naknade po osnovi privatne kopije koja je predviđena u članku 5. stavku 2. točki (b) Direktive 2001/29.

29 Ugovor koji je usvojen u Ženevi 20. prosinca 1996. i koji je u ime Europske unije odobren Odlukom Vijeća 2000/278/EZ od 16. ožujka 2000. (SL 2000., L 89, str. 6.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 122., str. 77.)

Drugo prethodno pitanje

47. Drugim prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev pita mogu li značaj opsega djelatnosti iznajmljivanja vozila i trajanja najma imati utjecaj na odgovor koji treba dati na prvo pitanje.

48. S obzirom na odgovor koji predlažem na prvo prethodno pitanje, odgovor na drugo pitanje može biti samo niječan. Predmetna djelatnost nije priopćavanje javnosti u smislu gore spomenutih odredaba, neovisno o značaju opsega te djelatnosti i trajanju najma.

49. Samo ću se radi sveobuhvatnosti ukratko upustiti u analizu drugog prethodnog pitanja, i to za slučaj da Sud potvrdno odgovori na prvo pitanje.

50. Prema ustaljenoj sudskoj praksi, javnost kojoj se priopćavanje mora uputiti treba se sastojati od potencijalno neograničenog, ali znatnog broja osoba, tako da postoji minimalan prag, što iz tog pojma isključuje vrlo malen, odnosno neznatan skup dotičnih osoba. Osim toga, treba uzeti u obzir kumulativan učinak koji proizlazi iz stavljanja zaštićenih djelâ na raspolaganje ne samo istodobnim nego i uzastopnim adresatima [30].

51. Ti su pojmovi očito nejasni i njihovo tumačenje poprilično ovisi o okolnostima svakog konkretnog slučaja. Smatram, međutim, da, kada djelatnost iznajmljivanja vozila nije ograničena na izdvojene slučajeve iznajmljivanja, nego je trajna, broj uzastopnih klijenata dovoljno je velik da prijeđe prag neznatnog broja. Među ostalim, ti klijenti ne čine krug određenih osoba koje se mogu izjednačiti s privatnim krugom [31]. Stoga značaj takve djelatnosti, pod uvjetom da je trajna, nema utjecaja na ocjenu postoji li priopćavanje javnosti.

52. Glede trajanja najma vozila, tužitelji u glavnom postupku razlikuju kratkoročan najam, definiran kao onaj koji ne prelazi 29 dana, i dugoročan najam. Tvrde da nakon 30 dana najma vozilo više nije javan, nego privatan prostor, tako da prisutnost radijskih prijamnika u navedenom vozilu više nije priopćavanje javnosti.

53. No, Sud je već imao prilike presuditi da javan ili privatan karakter prostora u kojem postoji pristup priopćavanju javnosti nema nikakav utjecaj na ocjenu postoji li to priopćavanje jer bi inače pravo priopćavanja javnosti bilo lišeno smisla [32].

54. Stoga trajanje najma vozila i njegov navodni javan ili privatan karakter koji iz toga proizlazi nemaju nikakav utjecaj na ocjenu postoji li priopćavanje javnosti.

55. Slijedom toga, ako bi Sud potvrdno odgovorio na prvo prethodno pitanje, taj odgovor, kao i niječan odgovor, uopće ne bi bio uvjetovan značajem opsega djelatnosti iznajmljivanja vozila ni trajanjem tog najma.

Zaključak

56. S obzirom na sva prethodna razmatranja, predlažem da se na prethodna pitanja koja je uputio Högsta domstolen (Vrhovni sud, Švedska) odgovori kako slijedi:

Članak 3. stavak 1. Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu i članak 8. stavak 2. Direktive 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu

30 Vidjeti noviju presudu od 14. lipnja 2017., Stichting Brein (C-610/15, EU:C:2017:456, t. 41. i navedenu sudsku praksu).

31 Vidjeti, *a contrario*, presudu od 15. ožujka 2012., SCF (C-135/10, EU:C:2012:140, t. 95.).

32 Presuda od 7. prosinca 2006., SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764, t. 50., 51. i 54.)

iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva treba tumačiti na način da iznajmljivanje vozila opremljenih radijskim prijamnicima nije priopćavanje javnosti u smislu tih odredbi.